

מסורת הש"ס

(א) ונכנסו ע. ושי"ג, (ב) קדושים עד. עח: ע"ב: קס: א וע"ע חס"פ: קדושים: סב: ד"ה גר, (ד) ש"ן לעומר הקודס, (ה) ז"ל ואלו ס"ס מ"א, *

תורה אור השלם

1. וצאצא את שפטיכם בעת ההוא לאמר שמע בין אדוכם השפטים צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו: דברים א טו 2. כי את הברך בן השנואה יביר ללחך פי לוי שנים בכל אשר יצא לא לוי הוא ראשית אנו לו משפט הברכה: דברים כז כ

גליון הש"ס

גמ' א"ל נאמן אתה לפסול את עצמך. ע' מנוונת ה' ע"ב מ"ה"ה ה' שאלתי: שם ו'א' אתה נאמן לפסול את בניך. ע' לעיל סה ע"ב מ"ה"ה ה' ר' יוסף: תוס' (א) ה"ה במוחזק לך וכו' דרוב הבאין וכו'. ע"ן ירושלמי רפ"ז ד"ה ונקבץ עדה ע"ה: (ב) נאמן אתה לפסול וכו' דמשו פשטיה החיבה דאמורא. ע"ה: ממדמי סוף פירוקי:

הגהות הב"ח

(א) גמ' קמ"ל בארבעים אל: לו: (ב) שם ה' כתיב בארבעים ה'אל: (ג) רש"י ד"ה מוכחי גור: א"ל: (ד) תוס' ד"ה משפט (נעמוד הקודס) א"ת ליה כדלעיל: ר"ב ע"י פסוקים: ע"ב מ"ה"ה דברי הלל: (ה) א"ת ממוחזק וכו' כדפי' לעיל: ר"ב ע"ב ע"י דף כה ע"ב ד"ה למה: *

הגהות הגר"א

[א] גמ' מעמך. ז"ל מלחם (דכתיב נמו' וכו') יגור כו' הגר אלחם וכו' נמוט כתיב וי"ש רש"י ה'אל ממו: [ב] רש"י ד"ה מעמך טו' עד ס"ה: נמחק: *

מוסף רש"י

יביר: קמ"ל ימילא א"ל (רש"י ב"ב כ"ב): נאמן אדם לומר זה בני בכור. ואף על פי שמחוקק אחר כפניו (שם) בני בן גרושה הוא. לאמר שגרושה המוכיחה וילדה לו זה, לא שגאו אשה גרושה אפסול הוא מדמיו יביר, מה לו בכור מה לו לגבי אחר (שם) בן גרושה הוא. וחלל הוא א"ל בן הלצה הוא. בן הלצה חלל מדרבנן. גרושה חללה לו גרושה וא"כ יביר (ע"ל כ"ד). מדמיו ואלה גרושה, ה'א' תמינן ה'ס דקמ"ל אפסול עגלמא (ב"ב שם). והכ"א אינו נאמן. לא בכור ולא חלל וכו' שמוחזק כחבר שהוא צדיק, וקמ"ל מנין צדיק היכ"ל, כגון שגאו ממש ככלן ואין מוחזקין כחבר כלת מנין מי הכתוב ומי הפסוק ה'ס וה'א' א"ל מתינן (שם).

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

כל מקום שאסך. ולקמן פריך ה'א' אפיקתיה: לר"ך להציל ראי'ה. שבצ"ד נגמיר שמה גבשוני מהול הוא ומשום שגמח דל"י הוא דקאמר הכי ומשקרי: ה"ג מהו דסימא לא ניהמניה: [ב] מעמך. גר ותושב וחי עמך (ויקרא כה): דליכא עובד. דפסק חלצ' דהש: דקמסייעי קר'א. דהא עמך כל

מקום שאסך משמע ואפילו צאריך וצאלכס למה לי אלא לאו ארזיה קאי דצאריך רריך להציל ראי'ה ולא בחולה לארץ: מוכתיב (א) גר אכל ושפטתם מכלן אמר ר' יהודה גר צעי בית דין: יביר. את הצכור בן השנואה יביר: יבירנו לאחריס. שסם אין צ"ד מכירס אומ' נאמן עליו אצוי לומר זה בני צכור ליטול פי שנים: בן גרושה הוא. וכהן חלל הוא: ואין עדום לעובד כוכבים.

הואלי ובניך ממוחזקין בכשרות אין אתה נאמן להעיד עליהן ולפסולן: לפסול אס בניך. דנפקא לן מיכיר ואי אתה נאמן לפסול את בני בניך: והלכא כרז נחמן. דאמר לדבריו עובד כוכבים הוא ואין עדות לעובד כוכבים ואפילו אצניס לא מתימין: והפניא כרזינא. דנאמן הוא על בנו קטן שאין לו בנים וקס"ד דהא מתני' בגר שג' ואמר גר אני קמיייר: הסי'א. דקמני נאמן הוא על בנו קטן: לענין יביר. מניא אהסי'א מתני' דיכיר קאי דקמני וכשם שנאמן אדם לומר זה בני צכור כך נאמן לומר זה בני גרושה ועלה קמני דנאמן הוא על הקטן דהא ישראל הוא ויש לו עדות והמורה האמינתו על בנו ולא על בן בנו אצל גבי גר אפילו אצנו לא מתימין דאין עדות לעובד כוכבים: וסחופין. שפליס וכפופין כמו סחופי כסא (שם דף טו:): כפיי'ת הכלי: ואינו כדאי. ואינו ראוי להסתפק צרנתו ומי יתן ואוכה לך: ומודיעים אופו. לקמן מפרש טעמא דכולה מתני': לא

או בן הלוצה הוא וחכ"א אינו נאמן א"ר נחמן בר יצחק ה"ק ליה לדברך עובד כוכבים אתה ואין עדות לעובד כוכבים רבינא אמר הכי קאמר ליה יש לך בנים הן יש לך בני בנים הן א"ל נאמן אתה לפסול בניך ואי אתה נאמן לפסול בני בניך תניא גמי הכי ר' יהודה אומר אדם אדם לומר על בנו קטן ואין נאמן על בנו גדול ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן לא קמן קמן ממש ולא גדול גדול ממש אלא קמן ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן והלכתא כוותיה דרב נחמן בר יצחק והתניא כוותיה דרבינא יהוא לענין יביר איתמר תנו רבנן יגר שבא להתגייר בזמן הזה אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר אי אתה יודע שישאל בוזמן הזה דוויים דחופים סחופים וממורפין ויסורין באין עליהם אם אומר יודע אני ואינו כדאי מקבלין אותו מיד ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני ומודיעין אותו ענישן של מצות אומרים לו הוי יודע שעד שלא באת למדה זו אכלת חלב אי אתה ענוש ברת חללת שבת אי אתה ענוש סקילה ועכשיו אכלת חלב ענוש ברת חללת שבת ענוש סקילה וכשם שמודיעין אותו ענישן של מצות כך מודיעין אותו מתן שכרן אומרים לו הוי יודע שהעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים וישאל בוזמן הזה אינם יכולים לקבל

סבר לה כרזי עקיבא דלמר אין קידושין מופסין צמיצי לאוין: כך נאמן אדם לומר זה בן גרושה. ר' אליהו מפרש"ם דנפקא לן מוכתיב בן השנואה יביר (דברים כה) וכן משמע צירושלמי צפרק צמחא דקידושין ולשון הש"ס לא משמע הכי דקמני כשם שנאמן אדם לומר זה בני צכור משמע דמינה גמר וי"מ דטעמא דר' יהודה דמשמע ליה קרא דנאמן אדם לומר זה בני צכור אפי' על תינוק בין הבנים וכשאומר על הקטן שהוא צכור א"כ הרשון ממור אלמא דנאמן לפסולו וה"ו דנאמן לומר שהוא בן גרושה: ואין עדות לעובד כוכבים. ועל עמנו נאמן משום דשוי נפשיה חמיכה דאיסורא: ואין אתה נאמן לפסול בני בניך. אומר ר"י דה"פ נאמן אתה לפסול בניך פי' כשאין לו בנים ואין אתה נאמן לפסול בני בניך כשיש לו בני בנים אין נאמן לפסול אפי' בני דאין סברא לומר שיהיו בניו פסולים ובני בניו כשרים וכן משמע דקאמר ואין אדם נאמן על בנו גדול ומפרש כשיש לו בנים משמע דאבנו נמי לא מתימין: והר"ב תא דרב נחמן בר יצחק. משמע דלכה ראי' דנאמן אף לפסול בני דקמני משום דאין עדות לעובד כוכבים ולא יוכל לפסולן ולא תמו שפירש רבינו יצחק הלכה כרזי יבירי אלא כשפוסל אחריס על ידי הכרת צכור אצל בלל הכרת צכור לא דאין יכולות צפרסת (א) וירא נמי דקדק מהך דשמעין דככל ענין הלכה כרזי יהודה: מטבילין

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

דבר תורה חד נמי כשר הכא מדמין לגזילות וחצלות דבעינן שלשה לכ"ע ור' יוחנן דהכא אית ליה צהדי' (י) צירושלמי דשניס שדנו אין דיניהס דין וא"ת ואנן היכי מקבלין גרים הא בעינן מומחזין וי"ל דשליחתייהו עבדינן דמשמע נמי צשליה המגרש (גיטין דף פח: ושם) וכמו שחשו לנעילת דלת צפני לווין חשו נמי לנעילת דלת צפני גרים (א):

במוחזק דר. אומר רבינו תם דדוקא צדדיעין דהוה עובד כוכבים מעיקרא דלי לא הוה ידעינן מהימין מנו דלי צעי אמר ישראל אני דמהימין דמשמע צריס מסכת פסחים (דף ג: ושם) גבי ההוא עובד כוכבים דהוה סליק ואפילו פסחים צירושלים ואין לומר שאני התם דהוה סמכי ארובא דהוה ישראל דהא צכל מקום נמי איכא רובא

דרוב צבאין לפנינו צמורת ידות ישראל הס ועוד ראי'ה משמעין דאמר ליה ר"י אי אתה נאמן לפסול את בניך ואיכו גופיה כשר אלא דשוי נפשיה חמיכה דאיסורא אצל אס צא על צת כהן לא פסלה כדפי' לעיל (א) ומהסי'א דלעיל (דף מה). דל"ל זיל גלי אין ראי'ה שמה לא הוי צודקס אלא אס הוא ישראל אס לאו אצל צמשפתו לא הוי צודקין: גרים ואע"ג דחונת הגוף היא צעיא ריבויא כיון דכתיב צאריך כדאשכחן צסוף פ"ק דקידושין (דף נח:): גבי שילוט צצדים והשטמת כספים הרי נמי צאריך לא שישין דלמא דלרי צבו משוס דאיכא שצחא דארץ ישראל: מהו דתימא לא אהימניהו. ויש ספרים דגרסי מהו דמימא ליהמניהו וה"פ ליהמניהו כעד מפי עד: י"ש לך עדים. פירוש שנתגיירת צינך לצינ עמך ומימא מיהא אי הא דבעינן ג' היינו דוקא לכתמלה אצל דיעבד חד נמי כשר א"כ אס יש לו עדים לאו צינו לצינ עמנו הוא:

נאמן אתה לפסול עצמך בו. היינו דוקא צמייל' דמשוי נפשיה חמיכה דאיסורא אצל אס צא על צת כהן לא פסלה כדפרישית לעיל צסוף פ"ק שני (דף כה: ושם) וא"ת היכי דמי אס אשמו עובדת כוכבים ממה נפשך צניו פסוליס דאין קרו צנך אלא צנה ואס הימא אשמו ישראלית ממה נפשך צניו כשרים דקי"ל (לעיל דף מה). עובד כוכבים ועבד הצא על צת ישראל הולד כשר וכי תימא אלא קטן ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן כלומר נאמן הוא על בנו כשאין לו בנים אבל אם יש לו בנים אינו נאמן אפלו אבנו דאביריה המניה רחמנא ולא אבר בריה:

(א) דעמו דצדיעבד אפי' צקלת על מנות נבדר ה' דכתיב צ"ד מני סגו ועי' טושי"ע י"ד סמון רפ"ז: סעף י: *

עין משפט גר מצוה

קבו א מיי פ"ג מהל' אסורי ציאה הל' ז סמנ לאוין קמו טושי"ע י"ד ס"י רמק סעף י: קבב ב מיי שם הלכס ח טושי"ע שם ס"י"א: קבב ג מיי פ"ב מהל' מלאת הלכס י' סמנ עשין לו טושי"ע ח"מ סימן רעו סע"י י: קל ד מיי פ"טו מהל' אסורי ציאה הל' טו סמנ לאוין קמו: קלא ה ו מיי שם הל' טו וסמנ שם טושי"ע אה"ע סמון ד סעף כט: קלב ז מיי שם הל' י' ופ"י"ד הל' א סמנ לאוין קמו טושי"ע י"ד סימן רמק סעף י: *

תוס' חר מובא

וכבר כתבתי מזה כל הצורך כפ"רא דמילה: א"ר יוחנן בין בארץ בין בחוצה לארץ צריך להביא ראי'ה כשהוא מוחזק בעובד כוכבים אבל אם אינו מוחזק א"צ להביא ראי'ה. הנה שאמר הוא הפה שהתיר דאי בעי אמר ישראל אני מאבותי. וראיה לדבר ההוא עובד כוכבים דהוה אכיל פסחים צירושלים כפרק קמא דפסחים: מעשה באחד שבא לפני ר' יהודה וא"ל נתגיירתי בני לבין עצמי וכו' פי' לא היו מוחזקים בו שהוא עובד כוכבים דא"כ היה צריך להביא ראי'ה עליו ועל בניו אלא היו מוחזקים על שהיה גר. ושאל לו ר' יהודה יש לך עדים כלי' יש לך עדים שנתגיירת בין לבין עצמך אפילו בניו פסולים ואם יש עדים שנתגיירת בפני בניו שריס: דקי"ל עבד עליו עול מצות שהוריעהו (תרי"ג) הוא גר ממור הוא עצמו כשר ומייר שנתגייר הוא ובניו דאם נתגייר הוא לבדו וכו' אית' על גירות או על בת ישראל הרי בניו נאמן הוא על בנו כשאין לו בנים אבל אם יש לו בנים אינו נאמן אפלו אבנו דאביריה המניה רחמנא ולא אבר בריה:

(א) דעמו דצדיעבד אפי' צקלת על מנות נבדר ה' דכתיב צ"ד מני סגו ועי' טושי"ע י"ד סמון רפ"ז: סעף י: *